

## CAPUT I.

De Poenitentiae existentia, necessitate et  
efficacia.

## ARTICULUS I.

## De Poenitentiae existentia.

## THESIS I.

Existit Deo accepta Poenitentia. ut peccatoribus indulgeat poenitentibus.

1. Haec doctrina est de fide catholica, eamque paucis confirmare sufficet, adversus Lutherum (1) et quosdam ejusdem rigidos sectatores.

Prob. 1.<sup>o</sup> Tridentinum (2) ait: «Disponuntur ad ipsam justitiam, dum excitati divina gratia, et adjuti... moventur adversus peccata per odium aliquod et detestationem, hoc est, per eam Poenitentiam, quam...» Item. cau. 3 (ibid.): «Si quis dixerit, sine praevemente Spiritus Sancti inspiratione atque ejus adjutorio hominem poenitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur; anath. sit.»

2.<sup>o</sup> In SS. Litteris passim laudatur Poenitentia et praescribitur. Christus D. venit: *vocare peccatores ad Poenitentiam* (3); docuitque futurum: *gaudium in coelo super uno peccatore Poenitentiam agente* (4). Joannes Bap. praedicabat dicens: *Poenitentiam agite; appropinquavit enim regnum coelorum* (5). Incipiens autem Jesus praedicare idem dicebat, testante Evangelista Matthaeo (6). Ezechielis ore hortabatur Deus populum (7): *Si autem impius egerit Poenitentiam ab omnibus peccatis suis... vita vivet et non morietur*. Rogantibus autem Judaeis, sermone Apostolorum compunctis: *Quid faciemus, viri fratres?* (8) dixit Petrus: *Poenitentiam agite*

(1) Disp. 1 contra Antinomoz. — (2) Sess. VI, cap. 6. — (3) Luc. V, 32. — (4) Ibid. XV, 7, 10. — (5) Matth. III, 2. — (6) Ibid. IV, 17. — (7) XVIII, 21. — (8) Act. II, 37, 38.

*te... in remissionem peccatorum vestrorum, et accipietis donum Spiritus Sancti.*

2. Dicit: Antiochus Poenitentiam quidem egit (1): *Coepti ex gravi superbia deductus ad agnitionem sui venire divina admonitus plaga... Ita ait: Justum est subditum esse Deo. Unde et mala omnia quae fecerat emendare statuit; super haec et judaeam se futurum, et omnem locum terrae perambulaturum, et praedicaturum Dei potestatem. Atqui nihil illi profuit Poenitentia* (2): *Orabat autem hic sceleratus Dominum, a quo non esset misericordiam consecutus: Ergo.*

Resp. Dist. *mi*. Nihil illi profuit Poenitentia, nec misericordiam est consecutus, quatenus a corporis doloribus, plagis et temporali morte non fuit a Deo ereptus; conc. Ita ut non fuerint eidem remissa peccata, atque adeo mortem quoque subiret aeternam; subdist. Si non vera, sed ficta Antiochi extiterit Poenitentia; conc. Si eum sincere peccatorum poenituit; nego.

## ARTICULUS II.

## De necessitate Poenitentiae.

## THESIS II.

Poenitentia est necessaria, ea necessitate quae medii dicitur, ut peccata remittantur; et quidem per se formalis.

3. Nota. I.<sup>a</sup> Poenitentia, ex suo formali conceptu, quemdam indicat animi motum, quo commissa peccata cum dolore detestamur ea emendare volentes. Cum autem in amore virtualiter odium lateat, oritur enim ex boni dilectione oppositi mali aversatio, exinde fit, ut in amore Dei et virtutis ipsa Poenitentia veluti in germine, seu virtualiter, comprehendatur.

II.<sup>a</sup> Plures theologi cum Scoto docent, sufficere ad justificationem Poenitentiam virtualem; alii autem cum Melch. Cano putant sine formali Poenitentia non posse remitti peccata, etiamsi peccator Deum perfecta diligat charitate. Suarezius cum plurimis defendit esse quidem necessariam per se et ordinarie formalem Poenitentiam, verum sufficeret virtualis, si peccati oblitus et necessitatis poenitendi diligeret peccator Deum charitate perfecta.

(1) II, Machab. IX, 11, 12, 17. — (2) Ibid. 13.

III.<sup>a</sup> Quae necessaria sunt necessitate praecepti ad salutem, ideo adhiberi debent, quia iis omissis offenditur Deus, et inde damnat ad mortem aeternam. Quae vero requiruntur necessitate medii, ideo necessaria sunt, quia sine illis abest necessaria dispositio, seu proportio mediorum ad finem; sive exinde intercedat culpa et Deus offendatur, sive non.

4. Pars. I.<sup>a</sup> prob. quae est communis theologorum ac certa. I.<sup>o</sup> Tridentinum docet (1): «Fuit quidem Poenitentia univ ersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam et justitiam assequendam necessaria; illis etiam qui Baptismi sacramento ablui petivissent; ut perversitate abjecta et emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio et pio animi dolore detestarentur.» Ex quibus argues: ideo est, semperque fuit necessaria Poenitentia, quia oportet, ut qui perverse egit perversitatem abiciat; et qui Deum offendit peccando, peccatum detestetur et Dei offensionem. Sed haec indicant requiri Poenitentiam tamquam necessariam proportionem et dispositionem ad finem, scilicet, ad justificationem et gratiam: ergo.

2.<sup>o</sup> Juxta Ezechielem, alia est necessitas poenitendi a necessitate omnia praecepta servandi: ergo necessitas Poenitentiae non est praecepti tantum, sed medii. *Ant.* patet (2): *Si impius egerit Poenitentiam ab omnibus peccatis suis, et custodierit omnia praecepta mea.... vita vivet et non morietur.* Confir. Ita necessarium est impio averti ab impietate ut justificetur et vivat, sicut justo averti a justitia ut moriatur (3). Sed haec aversio a justitia requiritur tamquam medium per se requisitum et proportionatum ut justus perire debeat: ergo eodem modo requiritur Poenitentia et conversio peccatoris ut vivat.

5. 3.<sup>o</sup> Augustinus (4): «Omnis qui jam arbiter voluntatis suae est, cum accedit ad sacramenta fidelium (de Baptismo agit), nisi cum poeniteat vitae prioris, novam non potest inchoare.» Ecce, ut intercedat debita proportio, est necessaria poenitentia.

4.<sup>o</sup> Si solum necessitate praecepti oporteret impium poenitere, peccatores mente capti, vel peccata sua oblitii, cum poenitere nequeant, sine Poenitentia salutem assequi possent. Sed hoc est falsum: *Nisi Poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*, ait Dominus (5). Confir. Sacramentum Poenitentiae est necessarium necessitate medii, ut infra dicetur. Sed contritio, seu Poenitentia, est pars illius necessaria: ergo.

6. II.<sup>a</sup> pars prob. I.<sup>o</sup> Doctrina Scripturarum et Conci-

(1) Sess. XIV, c. 1.—(2) Ezech. XVIII, 21. — (3) Ibid. 26, 27. — (4) Serm. 351, 2.—(5) Luc. XIII, 3.

liorum in sensu obvio per se est intelligenda: sed poenitere significat actum formalem Poenitentiae: ergo Poenitentia formalis est necessaria.

2.<sup>o</sup> Potest peccator, peccati sui necesse, actum charitatis elicere. Sed actus charitatis cum peccato esse nequit. *Min.* patet: *Qui diligit me, diligetur a Patre meo*, ait Christus D. (1). Et Augustinus (2): «Mundantur (peccata) ipsa charitate quae una si adsit, omnia recte fiunt.» Ergo solum per se est necessaria formalis Poenitentia; per accidens autem sufficere poterit virtualis et in voto, prout continetur in actu charitatis.

7. Obj. 1.<sup>o</sup> Non repugnat quod is, qui peccati letalis conscientiam habet, Deum super omnia diligat. Sed dilectio disponit proxime ad gratiam: ergo Poenitentia non est necessaria ad justificationem et salutem necessitate medii.

Resp. Dist. *not.* Si ita Deum diligat ut simul peccatum detestetur; conc. Aliter; nego. Habens enim peccati letalis actualem conscientiam, non poterit non dolere de illo, si Deum super omnia diligat; praesertim si non ignoret peccator, necessariam esse Poenitentiam et a Deo praescriptam.

Obj. 2.<sup>o</sup> Alia suppetunt media ut nobis a Deo condonentur peccata: ergo Poenitentia nequit medium esse necessarium. *Ant.* patet. Nam martyrium, dilectio charitatis, sacramenta aliqua, fides quoque, de qua dixit Dominus (3): *Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet*, sufficiunt ad delenda peccata.

Resp. Dist. *ant.* Media alia remota suppetunt; concedo. Media proxima; subd. Quibus adjuncta est poenitentia formalis vel virtualis; concedo, Aliter nego. Solutio patet ex dictis in Thesi.

## ARTICULUS III.

### De efficacia Poenitentiae ad remittenda peccata.

#### THESIS III.

Christus D. tradidit Ecclesiae potestatem remittendi peccata post Baptismum commissa.

8. Nota. I. Potestas *clavium* generatim significat omnem jurisdictionis potestatem, quam tum in foro externo tum interno a Christo suscepit Ecclesia: speciatim vero pro potestate remittendi peccata post Baptismum commissa sumitur.

(1) Joan. XIV, 21.—(2) L. 2. contra Crescon. c. 12.—(3) Joan. XI, 15.

II. Primum novatiani et montanistae, deinde waldenses, wicel-fitae ac hussitae, postremo lutherani et calvinistae ac omnes fere protestantes negarunt habere Ecclesiam potestatem remittendi peccata, a facultate baptizandi et Evangelium praedicandi distinctam.

9. Thesis, quae est de fide catholica, probatur.

1.° Tridentinum (1) hanc definiit doctrinam: post Baptismum fideles, per Poenitentiae sacramentum, Deo reconciliari si in peccata labantur. Item per illa verba, *Quorum remiseritis peccata...* Christum D.™ «dedit potestatem remittendi peccata in sacramento Poenitentiae»; dicta autem fuisse verba illa omnibus sacerdotibus. Haec doctrina tradita quoque fuerat a Florentino in Decreto pro Armenis.

2.° S. Zephyrinus PP., ut testatur (2) Tertullianus, iam montanista, edocebat hanc haberi ab Ecclesia potestatem: «Audio etiam edictum esse propositum, et quidem peremptorium; Pontifex scilicet Maximus, quod est Episcopus Episcoporum, edicit: »Ego et moechiae et fornicationis delicta poenitentia functis dimitto.» S. Cyprianus (3) ait: «Confiteantur singuli delictum suum... dum admitti confessio ejus potest: dum satisfactio et remissio facta per sacerdotem apud Deum grata est.» S. Pacianus (sec. 4), episc. Barcin. (4), dicebat: «Quare, sive baptizamus, sive ad Poenitentiam cogimus, seu veniam poenitentibus relaxamus, Christo id auctore tractamus. Si poenitentibus remissio peccatorum dari potuit, ais, Baptisma non fuit necessarium. Insulsi-ssima comparatio! Baptismus enim sacramentum est dominicae passionis: poenitentium venia meritum est Confessionis.» Etn. 24 prosequitur: «Lege diligentius Cyprianum meum, lege totam de *Lapsis* epistolam; scies quid de poenitentium curatione pronuntiet, Tertullianum post haeresim (nam inde multa sumpsistis) ipsum epistola sua, et ea ipsa quam catholicis edidit, audies confitentem episcopo Ecclesiam peccata dimittere.» S. Ambrosius (5) accusat novatianos, aitque successores esse judaeorum: «Nam et vos indignamini, et contra Ecclesiam congregatis concilium, quia videtis mortuos in Ecclesia reviviscere, et peccatorum indulta venia resuscitari.» S. Augustinus (6) ait: «Omnia ergo praeterita conversis dimittantur, caeterum hujus vitae sunt quaedam gravia et mortifera, quae nisi per vehementissimam molestiam humiliationis cordis et contritionis spiritus et

(1) Sess. XIV, l. 3, 10.—(2) L. de *Pudicit.* c. 1.—(3) L. de *Laps.* n. 29.—(4) Epist. 3, ad *Symphon.* *Novat.* n. 7.—(5) De *Poenitent.* l. 2, c. 7.—(6) *Serm.* 278, c. 12.

»tribulationis Poenitentiae non relaxantur. Haec dimittuntur per »claves Ecclesiae.»

10. 3.° Christus D. dixit Petro (1): *Tibi dabo claves regni caelorum; et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in caelis, et quodcumque solveris super terram erit solutum et in caelis.* Similia deinde (2) dixit ceteris Apostolis. At post resurrectionem quod promiserat complevit Dominus (3): *Accipite Spiritum Sanctum. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt.* Potestatem ergo habet Ecclesia remittendi peccata, primo quidem generalioribus verbis promissam, deinde proprie atque explicitè traditam. Confir. Ecclesia remittit, id est, remittere asserit ac supponit peccata; si ergo non habet ad id potestatem, ea remissio irrita ac nulla est, et coram Deo peccata non remittuntur, nec solvitur in caelis quod ejus ministri solvunt in terris. At qui plane oppositum asserit Christus in praedictis evangelicis verbis: ergo.

#### THESIS IV.

Baptizatis non remittuntur peccata per Baptismum seu memoriam Baptismi.

11. *Nota.* Cum non possent Lutherus, Calvinus, ceterique haereseos sectatores S. Scripturae et Traditionis aperta negare testimonia; audacter et stulte fixerunt, debere ea interpretari de ipsa potestate praedicandi Evangelium et administrandi Baptismum, quatenus per ipsum, vel postea per ejusdem memoriam excitata fide omnia dimittuntur peccata.

12. Propositio est de fide, et probatur. 1.° Ex Tridentino (4) definiente: Poenitentiam, qua in Ecclesia fidelibus remittuntur peccata, esse sacramentum a Baptismo distinctum: verba autem illa Salvatoris: *Quorum remiseritis peccata...* esse intelligenda de potestate remittendi et retinendi peccata in sacramento Poenitentiae, non autem de potestate praedicandi Evangelium.

2.° S. Pacianus (ibid. in *Thes. praec.*) ait: «Sive baptizamus, sive veniam poenitentibus relaxamus.» Ergo aliud est baptizare, aliud remittere peccata poenitentibus, et utrumque ab Ecclesia perficitur. Utriusque autem potestatis notat ipse Pacianus differentiam; quod ut remittantur peccata poenitentibus, horum requiritur confessio, quod sane nemo necessarium dicit vel ad Baptismum suscipiendum, vel ad ejusdem memoriam habendam.

(1) Matth. XVI, 19.—(2) Ibid. XVIII, 18.—(3) Jo an. XX, 22, 23.—(4) Sess. XIV, can. 1, 2, 3.

S. Athanasius (1): «Sicut homo ab homine sacerdote baptizatus illuminatur Spiritus Sancti gratia, ita et confitens in Poenitentia a sacerdote accipit remissionem gratia Christi.» Haec perspicua sunt, non enim ad memoriam habendam Baptismi opus est confessione vel sacerdote. Tertullianus explicitè declarat, quam sit diversa a Baptismo haec secunda Poenitentia (2). «Quando in arcto negotium est, tanto operosior probatio... plerosque hoc opus, ut publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre praesumo, pudoris magis memores quam salutis... An melius est damnatum latere, quam palam absolvi? Gehennam in corde considera, quam tibi exomologesis extinguit... Quid ergo ultra de istis duabus humanae salutis plancis, styli potius negotium, quam officium conscientiae meae cures?» Si vel leviter haec perpendas, facile videbis differre omnino a Baptismi memoria hanc secundam salutis planicam. S. Hieronymus (3): «Per has duas portas Baptismi et Poenitentiae in Jerusalem, id est, in Ecclesiam vel introitus vel reditus est.» Et iterum (4): «Ignoremus Poenitentiam, non facile peccemus. Illa quasi secunda post naufragium miseris tabula est: in virgine integra servetur navis.» Haec quidem Hieronymus. Jam vero si peccata baptizati per ipsum Baptismum remitterentur, neque per secundam portam rediret ad Ecclesiam, neque per secundam tabulam evaderet naufragium navi convulsa, qui peccatorum suorum venia indiget.

13. 3.<sup>o</sup> Poenitentia est de necessitate medii ut remittantur peccata. Atqui memoria Baptismi non est Poenitentia; ergo non sufficit talis memoria etc. *Major*, patet ex Thesi II.

14. Obj. 1.<sup>o</sup> Cum Calvino; Baptismus non deletur peccatis: ergo permanet. Atqui Baptismus habet virtutem ablundi peccata: ergo inutile est, neque datur aliud pro remissione peccatorum remedium: et quod: «Hieronymus dure et improprie dixit, Poenitentia reparari Baptismum, boni isti interpretes (Catholici) ad suam impietatem trahunt.»

Resp. Obscure haec dicuntur, ut umbram aliquam veritatis induat error. 1.<sup>o</sup> ergo distinguo *Aut*. Non deletur Baptismus quoad aliquem effectum ipsius, characterem scilicet; conc. Quoad omnes effectus, puta, gratiam santificantem; nego *ant*.

Resp. 2.<sup>o</sup> Nego suppositum: scilicet permanere Baptismus sive post, sive antequam peccet baptizatus; consistit enim Baptismus in actu transeunte, non permanente.

Resp. 3.<sup>o</sup> Aliud quoque nego suppositum; nempe Hierony-

(1) *Adv. Novat.* Apud Galland, t. 5, p. 213.—(2) *De Poenit.* cap. 9, 10, 12.—(3) In *Sophon.* l. 10.—(4) *Ep. ad Demetriad.* n. 9.

num dicere: «Poenitentia reparat Baptismum.» Potius contrarium omnino docet, dicens: «Quod si nec sic Poenitentiam vult agere, et fracto navigio, tabulam, per quam salvari poterat, non retentat; cogor dicere: Nonne aversabor eum? dicit Dominus.»

Obj. 2.<sup>o</sup> In veteri Ecclesia vocatur Baptismus sacramentum Poenitentiae: sic et Baptismus Joannis Baptismus Poenitentiae in Evangelio appellatur: ergo omnis Poenitentia ac remissio peccatorum ope Baptismi perficitur.

Resp. *Dist. aut.* Dicitur Baptismus sacramentum Poenitentiae, scilicet, Poenitentiae illius quae agenda est ante Baptismum: conc. Poenitentiae cujuslibet; nego *ant.* et consequentiam.

15. Obj. 3.<sup>o</sup> Fides et Baptismus ad salutem sufficiunt, juxta Domini promissionem (1): ergo non alia opus est Poenitentia praeter fidem et susceptum Baptismum.

Resp. *Dist. aut.* Sufficiunt ad salutem conditionate, scilicet, si fidem operibus tenet baptizatus, et non peccet; conc. Sufficiunt absolute; nego. Paulus sane dixerat (2): «Omnes filii Dei estis per fidem, quae est in Christo Jesu: quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Tamen deinde hortatur: *Spiritu ambulato, et desideria carnis non perficiatis... Manifesta sunt autem opera carnis; quae sunt fornicatio, immunditia... et his similia: quae praedico vobis, sicut praedixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.* Igitur qui post Baptismum iterum peccavit, promissis non stetit, fidem non servavit; ideoque non a Baptismo, sed a Poenitentia salutem sperare tenetur.

Obj. 4.<sup>o</sup> Docet Augustinus (3), per Baptismum remitti peccata praesentia et praeterita, et etiam quae posteriori tempore admittuntur.

Resp. Distinguo et explico: quia per Baptismum disponimur ad cetera sacramenta et fructuosam Poenitentiam; conc. Ita ut immediate remittantur Baptismo posteriora peccata; nego. Hanc esse Augustini mentem indubium est, ex multis ejusdem sententiis. Sic ait (4): «Si a catechumeno factum est homicidium, Baptismate abluuntur; si a baptizato, Poenitentia et Reconciliatione.» Ita passim S. Doctor.

(1) *Marc.* XVI, 16.—(2) *Galat.* III, 26, 27; V, 16, 19, 21.—(3) *De Nupt.* l. 1, c. 33.—(4) *De adult. coniug.* c. 16, l. II.

## THESIS V.

Poenitentia, quae ex contritione perfecta concipitur, remissionem peccatorum statim assequitur.

**Nota.** Errori Lutheri opponitur thesis: aiebat enim, omnes peccatoris actus, etiam charitatis peccata esse, adeoque nullatenus posse charitatem cum Deo peccatorem reconciliare.

16. Doctrina tamen nostra est certa et catholica.

Prob. 1.<sup>o</sup> Ex Trident. Conc. (1) docente: «Contritionem »charitate perfectam hominem Deo reconciliare, priusquam sacramentum actu suscipiatur.»

2.<sup>o</sup> Dominus Jesus dixit (2): *Qui diligit me, diligitur a Patre meo, et ego diligam eum.* Et Joannes ait (3): *Omnis qui diligit, ex Deo natus est... et qui manet in charitate, in Deo manet et Deus in eo.*

17. 3.<sup>o</sup> S. Ambrosius (4): «Qui natus ex Deo, peccatum »non facit: quia per charitatem, quae Dei semen est, peccatum non facit; claritas enim operit multitudinem peccatorum.» S. Augustinus (5): «Deum diligis; quid dicam? Deus eris. Non audeo »dicere ex me; Scripturas audiamus: *Ego dixi, dñi estis et filii Altissimi omnes.*» Et rursus (6): «Homo Dei charitate sanctificatur, »ut beatissimus maneat.» S. Fulgentius: «Quia ingemuit »David, ex toto corde conversus, continuo salvus factus est; atque »ita in eo completum est quod per prophetam praecipitur: si con- »versus fueris et ingemueris, salvus eris (7).»

4.<sup>o</sup> Argumentum, quod hic insinuat Fulgentius, est. Dixit Deus per Prophetam (8): *Convertimini ad me, et convertar ad vos, dicit Dominus exercituum.* Atqui per contritionem perfectam, id est, propter Deum summe bonum conceptam, convertitur peccator ad Deum; ergo.

## COROLLARIUM

Ut per contritionem perfectam remittantur peccata, non opus est eam procedere ex charitate admodum intensa; sed sufficit quilibet gradus contritionis perfectae.

(1) Sess. XIV, c. 4.—(2) Jo. XIV, 21.—(3) I. Joann. IV, 7, 16.—(4) Ep. 33, ad Demetriad.—(5) Tract. I, in Jo.—(6) De Doctr. Christ. I, 3, c. 12.—(7) De Remissione peccat. c. 12.—(8) Zachar. I, 3.

18. Hoc colligimus cum communi doctorum adversus Bajum, Jansenium imo et Estium, aliosque nonnullos catholicos qui novatoribus in hoc consenserunt, et probamus.

1.<sup>o</sup> Pius V et Gregor. XIII damnarunt has Baji propositiones: «Charitas perfecta et sincera potest esse sine remissione peccatorum.» «Homo in peccato mortali existens potest habere veram charitatem.» Atqui natura verae charitatis non pendet a gradibus intensitatis: magis enim et minus, ut fert effectum, non mutant speciem; ergo quaevis perfecta contritio, licet remissa, justificationem operatur.

2.<sup>o</sup> Si perfecta contritio, et ex toto corde conversio, ab intensio- ne penderet, non sufficeret charitas admodum intensa; sed opus es- set *intensissima*, summe intensa; dum enim deest gradus altior, erit imperfecta, non ex toto corde. Sed hoc nec audent illi proferre, estque aperte absurdum; ergo et primum. Qua enim ratione discrimen facient, ut dicant; novem contritionis gradus efficere charita- tem imperfectam, decem autem perfectam, licet ad undecim non perveniat?

19. Obj. 1.<sup>o</sup> Si perfecta contritio ad justificationem proxime dis- ponat, non erit necessaria Confessio sacramentalis.

Resp. Dist. *ant.* Si disponat absque Confessionis voto; concedo consequ. Aliter; nego. De hac tamen difficultate inferius occurret sermo.

Obj. 2.<sup>o</sup> Mulier illa peccatrix (1) prius dilexerat et quidem *mul- tum*, antequam ei remitteret Dominus peccata: *Remittantur tibi pec- cata.* Ergo non sufficit perfecta contritio.

Resp. Nego *ant.* et *conseq.* Nam: a) actualis remissio non exclu- dit praeesistentem remissionem, cum actus divinus semper duret et operetur, si ex parte creaturae impedimentum non intercedat: unde semper actu Deus remittit quod semel remisit.—b) Illa verba Domini: *Quoniam dilexisti multum*, si litteram perpendamus, non dispositionem innunt qua fuit mulier justificata, sed potius dilectionem illam qua post justificationem exardebat.

20. Obj. 3.<sup>o</sup> Ananias (2) Paulo dixit: *Baptizare et ablue peccata tua.* Atqui Paulum conversum ac perfecte contritum fuisse non videtur dubitasse Ananias: ergo.

Resp. Explico Ananiae verba: *Baptizati gratia per se ad peccata abluenda ordinatur; abluti estis, sanctificati estis* (3). Unde sicut recte dicis, te aqua manus abluere, licet forsam mundae existant; ita et dicitur Baptismum abluere, etiamsi peccata fuerint

(1) Luc. VII, 47.—(2) Act. XXII, 16.—(3) I. Cor. VI, 11.

prius remissa: praesertim cum nunquam fiat remissio nisi ex voto ipsius Baptismi.

21. *Nota.* Aliquorum Patrum sententias, quibus absoluta Baptismi necessitas asseritur, intelliges, quatenus significare intendunt non quasi *simplex mandatum* esse necessarium Baptismum, sed majori necessitate, quam *medii* nunc theologi dicunt.

#### THESIS VI.

Omnia peccata remitti per congruam Poenitentiam possunt: unde et Ecclesia potest omnia remittere.

22. *Nota.* Communis ac catholica est doctrina haec; opposita autem jure a Suarezio haeretica dicitur. Montanistae, ac novatiani, qui et cathari dicitur, volebant solum Deum, non autem Ecclesiam, posse graviora absolvere peccata.

I.<sup>a</sup> pars prob. I.<sup>a</sup> In libro *Sapientiae* doceamur (1): *Miserere omnium, quia omnia potes et dissimulas peccata hominum propter Poenitentiam; parcis autem omnibus quoniam tua sunt, Domine, qui amas animas.* Isaias dicit (2): *Omnis sitiens venite ad aquas... Quaerite Dominum dum inveniri potest... Derelinquat impius viam suam, et revertatur ad Dominum, et miserebitur ejus; et ad Deum nostrum, quoniam nullus est ad ignoscendum.*

Dominus praecepit orare (3): *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris... Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet et vobis Pater vester coelestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis,* etc. Ex quibus patet remissionem promitti peccatorum nullo excepto. Apud Ezequielem (4) sermo est de homicidis, idololatriis, adulteris, etc.; tamen ait Dominus: *Si autem impius egerit Poenitentiam ab omnibus peccatis suis... omnium iniquitatum ejus quas operatus est, non recordabor.* Similia videbis apud Joannem (5).

2.<sup>o</sup> Concilium Later. VI, c. *Firmiter*, definit: «Si post suspensionem Baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram Poenitentiam semper potest reparari.»

23. 3.<sup>o</sup> S. Hieronymus (6) docet: «Quod facit Baptisma, hoc facit et Poenitentia.» S. Augustinus, cum scripsisset esse aliquod peccatum quod non possit remitti; retractavit deinde dicens (7): «Addendum fuit, si in hac tam scelerata mentis perversi-

(1) XI, 24, 27.—(2) LV, 1, 6, 7.—(3) Matth. VI, 12, 14, 15.—(4) XVIII, 1.—(5) Apoc. IX, 20, 21.—(6) In O. s. e. c. XII, V, 19.—(7) *Retract.* l. 1, c. 19, n. 7.

tate finierit hanc vitam, quoniam de quocumque pessimo in hac vita constituto non est utique desperandum, nec pro illo imprudenter oratur, de quo non desperatur.» Et alibi (1): «Admonemur aut intelligamus (Matth. XVIII, 22) nullum peccatum excipi, quod poenitenti et veniam deprecanti per Ecclesiam, cujus personam Petrus gestat, non dimittatur.»

24. II.<sup>a</sup> pars prob. et simul prima confirmatur.

1.<sup>o</sup> Trident. Concilium (2) ait: Christus voluit «Ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties admissis peccatis ad ipsum poenitentes confugerint, possent liberari.» A rasanica unum quoque concilium decreverat, can. 3, in articulo mortis communionem cuilibet poenitenti posse concedi.

2.<sup>o</sup> Facultatem dedisse Christum Ecclesiae universalem apertum est ex laudatis supra (Thes. III.) verbis: *Quorum remisistis peccata, etc. Quaecumque solveritis,* etc.

25. 3.<sup>o</sup> S. Hilarius (3) ait: «Neque fas est nos et praescripto legis dandae veniae numero concludi, cum per Evangelii gratiam sine modo nobis a Deo fuerit indulta.» S. Pacianus similiter (4): «*Quaecumque solveritis,* inquit, omnino nihil excipit, *Quaecumque,* inquit, vel magna vel modica.» S. Ambrosius (5): «Omnibus conversis pollicetur (Ecclesia) veniam, quia scriptum est: *Omnis quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit.*» S. Augustinus ut in I.<sup>a</sup> parte.

26. 4.<sup>o</sup> Ex ratione theologica confirmari thesis potest, a) Certum est, ut supponimus, Christum pro omnibus mortuum esse, pro peccatis omnium satisfecisse, velleque sincere omnium salutem, etiam peccatorum: *Venit enim Filius Hominis quaerere et salvam facere quod perierat* (6); atque docente Joanne (7): *Si quis peccaverit, advocatum habemus, apud Patrem, Jesum Christum justum; et ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.* Atqui nomine Christi absolvit Ecclesia et virtute meritorum ipsius; ergo adversatur Christi redemptioni negantes Ecclesiae potestatem omnia absolvendi peccata, b) Montanistae et novatiani hoc contendebant, non posse Ecclesiam graviora peccata remittere: atqui illi damnati fuere et inter haereticos computati; ergo, etc. Hinc agebat Fulgentius (8): «Qui non credit intra Ecclesiam catholicam cuncta relaxari posse peccata, ipse sibi remissionem peccatorum denegat, si de hoc saeculo in eadem impenitentis cordis duritie perseverans, alienatus ab ecclesiastica societate discedat.»

(1) *Quaest. evang.* l. 2, c. 6.—(2) Sess. XIV, c. 2.—(3) In Matth. XVIII, 10.—(4) Ep. 13, n. 12.—(5) *De Poenit.* l. 2, c. 4.—(6) Luc. XIX, 10.—(7) I Jo. II, 1, 2.—(8) *De Remiss. Pecc.* l. 1, c. 23.

27. Obj. 1.<sup>o</sup> Blasphemiam in Spiritum S. non remitti neque in hoc saeculo, neque in futuro, edocet Dominus (1). Ergo.

Resp. 1.<sup>o</sup> Concedo totum, et nego consequ. Thesis loquitur de iis peccatoribus qui congruam agunt Poenitentiam; jam vero Christus non loquitur sub ista hypothesisi.

Resp. 2.<sup>o</sup> Dixit haec Dominus juxta connaturalem ordinem. Cum enim ad conversionem et Poenitentiam, necessum sit Spiritus Sancti gratia peccatorem dociliter duci, illi qui opera et illustrationes Spiritus Sancti blasphemant, prava reputant ac diabolica (de his enim locutus est Christus), sibi viam omnem salutis occludunt.

Obj. 2.<sup>o</sup> Nequit remittere Ecclesia peccata nisi congrue poenitentibus; sed qui postquam fuerat illuminatus seu baptizatus, peccavit iterum, *impossibile est rursus renovari ad Poenitentiam* (2); ergo.

Resp. Explico verba Pauli. Non loquitur Apostolus de quavis Poenitentia, sed de illa tantum, quae Baptismi regeneratione perficitur. In hac enim Poenitentia simpliciter renovamur vi sacramenti a quovis peccato, originali, mortali, veniali, omniumque poenis; jam vero talem renovationem ex opere operato non debent expectare qui semel illuminati prolapsi sunt.

Inst. Agit Paulus de renovatione, quae via est et medium ad Poenitentiam; ergo non agit de Baptismi renovatione, quae terminus potius existit Poenitentiae.

Resp. Dist. *ant.* Renovatio illa inchoata et incipiens est via ad Poenitentiam consummatam; conc. Illa renovatio plena et perfecta est via et medium ad Poenitentiam; nego *ant.* Scilicet, ipse Baptismus consummat non solum renovationem, sed ipsam Poenitentiam; quia dum mundamur aqua, humiliamur, nostram profitentes peccatorum immunditiam; mystice morimur, et conspelimur cum Christo, ac cum resurgimus, assequitur Poenitentia suum effectum ac ideo consummatur. Hac igitur ratione, dum baptizari volumus, ac disponimur ad Baptismum, et aquis immergimur, recte dicitur, quod renovamur ad Poenitentiam plenam et consummatam.

28. Obj. 3.<sup>o</sup> Ipse Apostolus (3) omnem esse inanem Poenitentiam post Baptismum asserit: *Voluntarie enim peccantibus nobis, post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hostia; terribilis autem quaedam expectatio iudicii.*

Resp. Dist. seu explico ejusmodi sententiam. Voluntarie peccantibus, ita ut, non habeamus amplius fiduciam in sanguine Christi, et deseramus viam novam quam Christus initiavit, nec teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem; concedo: nempe iis pec-

(1) Matth. XII, 31, 32.—(2) Hebr. VI, 4, 6.—(3) Ibid. X, 26, 27.

cautibus non relinquitur hostia: unica enim hostia est Christus, ut toto eo capite docet Paulus. *Voluntarie peccantibus* quovis peccato; nego iis esse inanem Poenitentiam et sanguinem Christi.

Obj. 4.<sup>o</sup> Paulus (1) adhortans fideles ad omnem disciplinam et rectam operationem, Esau proponit exemplum; qui *postea cupiens haereditare benedictionem, reprobatum est; non enim invenit Poenitentiae locum, quoniam cum lacrymis inquisisset eam.* Ergo quaevis peccata post Baptismum non remittuntur.

Resp. nego consequent. et paritatem. Non enim intendit Paulus dicere, nullius peccatum remitti posse, sicut Esau amissam benedictionem non potuit recuperare; verum quod oportet cavere ne a Deo propter peccata tandem reprobemur, sicut Isaac reprobavit Esau, et benedictionem Jacob impertitam revocare noluit; neque enim Deus post reprobationem sententiam mutabit.

29. Obj. 5.<sup>o</sup> Joannes (2) ait: *Est peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis.* Ergo sunt saltem peccata aliqua, quorum non est remissionis spes.

Resp. 1.<sup>o</sup> Nego consequent. Non enim agit S. Joannes de peccatore aliquo, qui, si poeniteat eum ac oret, non debeat sperare; sed de orationibus quas fundere pro fratribus peccantibus debemus. Atqui oratio peccatoris, Poenitentia, et alii actus ipsius sunt a Deo ordinati ad misericordiam ipsi praestandam, ut Tridentinum (3) docet: licet ergo nollet Deus preces aliorum exaudire pro peccatore aliquo, non inde deducitur ipsis peccatoris orationem et Poenitentiam fore inanem, vel potestatem Ecclesiae fuisse a Christo limitatam.

2.<sup>o</sup> Respondent aliqui, voluisse S. Joannem indicare, difficillimam esse aliquorum peccatorum Poenitentiam ac remissionem, juxta ea quae supra diximus (Obj. 1.<sup>o</sup> et 2.<sup>o</sup>): proinde si pro iis non exorent fideles, eos non improbat Joannes.

3.<sup>o</sup> Responsio magis obvia et litteralis videtur, peccatum ad mortem esse illud, in quo absque ullo Poenitentiae signo usque ad mortem perseveratur. Cum enim in praecedentibus versiculis efficaciam orationis commendasset Apostolus; adhortans ad orandum pro fratribus peccantibus edocere voluit, nullam esse remissionis spem neque fructuosam Poenitentiam pro iis, qui in peccato moriuntur.

Obj. 6.<sup>o</sup> Heli (4) filiorum peccatum arguebat: *Si peccaverit vir in virum, placari ei potest Deus; si autem in Dominum peccaverit*

(1) Hebr. XII, 17.—(2) I Joan. V, 16.—(3) Sess. VI, c. 6.—(4) I Reg. II, v. 25.

*rit vir, quis arabit pro eo? Ergo quae in Deum directe fiunt peccata, non sunt remissibilia.*

Resp. Negro *consequer.* Voluit enim significare Heli, graviora esse Impietatis peccata, et minorum proinde esse spem exonantium pro impiis; non autem putavit Heli ea nunquam remitti. Praeterea quod, fuisse verba illa sacerdotis divinitus inspirata textus sacer non tradit.

30. Obj. 7.\* Apud SS. Patres non desunt testimonia, quibus patet non posse remitti quaedam peccata.

a) Concil. Illiberitanum decrevit: «Placuit nec in fine eos » peccatores quosdam ad communionem recipere. » Et quidem haec fuisse priorem consuetudinem testatur Innocentius I [1].

b) S. Cyprianus [2]: «Prohibendos peccatores) omnino » scensimus a spe communionis et pacis, si in infirmitate atque in » periculo ceperint deprecari. Nec dignum est in morte recipere so- » latium, qui se non cogitavit esse moriturum.»

c) Tertullianus [3] arguit Ecclesiam Romanam, quod veniam moechis concederet, idololatriam autem et homicidia denegaret: sensus ergo Ecclesiae erat crimina idololatriae et homicidii non posse remitti.

d) S. Pacianus tria crimina esse irremissibilia docet [4]: «Quaecumque peccata contrariis emendata proficiunt. Quid vero » faciet contemptor Dei [idololatra]? Quid agat sanguinarius [homi- » cida]? Quod remedium capiet fornicator? Numquid aut placere » Deum deserit ipsius poterit, aut conservare sanguinem suum » qui fudit alienum, aut redintegrare Dei templum qui illud forni- » cando violavit? Ista sunt capitalia, fratres, ista mortalia... Haec » quicunque post fidem fecerit, non videbit faciem Dei.....»

e) S. Ambrosius [5] dicit: «Sicut unum Baptisma, ita una » Poenitentia.» Videtur ergo semel tantum posse remitti peccata. Tertullianus [6] similiter: «Collocavit in vestibulo Poeniten- » tiam secundam, quae pulsantibus patefaciat; sed jam semel, quia » jam secundo, sed amplius nunquam.»

Resp. Negatur ejusmodi testimonia probare peccata aliqua esse irremissibilia; quod paucis explicabimus, et inde alia similia poteris diluere.

a) Concilium Illiber, et Innocentius agebant non de peccati remissione, sed de externa cum ceteris fidelibus communicatione, qua possent peccatores ad sacram accedere Eucharistiam, et cum fidelibus omnibus convivere.

(1) Ep. ad Exuper.—(2) Ep. ad Anton.—(3) L. de Pudicit. c. 9.—(4) Paraen. ad Parvul.—(5) De Poenit. l. 2, c. 10.—(6) De Poenitent. c. 7.

b) B. Cyprianus ait [ibid.] non vere detestari peccata sua eos qui ad mortem differunt Poenitentiam; quemadmodum non odit merces qui propter naufragii periculum esse proficit in mare. Quod sane non est concedendum; tamen si concederetur, non inde falsa erit thesis, sed potius confirmabitur. Nam si nequenter absolvi qua ficta est eorum Poenitentia; ergo remitti possent peccata si vere eos poeniteret delicti sui. Verum forsitan in eodem locutus sensu Cyprianus quo Illiber, Coacilium, et rationem illam congruam adiecit, quod dilata illa morientium Poenitentia suspecta existat.

c) Tertullianus, jam haereticus, non pauca urgebat adversus Romanam Ecclesiam fallacia argumenta. Proinde negandum est, recusant fuisse veniam homicidia et idololatrias: vel ad summum, ne calumniator videatur Tertullianus, dicemus negasse quidem Ecclesiam his peccatoribus communionem externam vel eucharisticam, non vero ipsam vere poenitentibus veniam.

d) Sanctus quidem Pacianus ea dixit: non sane ut remitti non posse ea crimina doceret, sed ut manifestaret adeo esse gravia et enormia, ut non quiescit ad ea diluenda sufficeret Poenitentia, sed opus esse illa solemnem et publica quae eorum Ecclesiam perficebatur, ad quam deinde tales peccatores vehementer adhortatur.

e) S. Ambrosius alicque Patres de publica agunt Poenitentia, quae juxta antiquam disciplinam semel concedebatur, ne contemneretur et minus efficax evaderet: privata autem Poenitentia et peccati quoad culpam remissio nunquam fuit ab Ecclesia recusata.

Dices: multo rem exiisse Ecclesiam cum recidivis peccatoribus, quibus poenitentiae sollemnem pudorem non injungebat.

Resp. Negro *consequer.* Nam primo, isti carebant communibus orationibus, suffragiis, et fidelium lacrymis, quibus publicis poenitentibus juvabantur; secundo, qui sollemnem poenitentia perficeret erant redire poterant ad fidelium ecclesiasticam Communionem; li autem quibus secundo negabatur Poenitentia, quasi excommunicati usque ad mortem persistere cogebantur.

### THESIS VII.

Licet simul cum culpa remittatur poena aeterna, non tamen semper tota indulgetur poena temporalis.

31. Nota. I. Dissentiant a doctrina Ecclesiae protestantes, qui contendunt omnem poenam cum culpa a Deo remitti, ideoque inutiles esse pro peccatis poenales satisfactiones. Ita Lutherus, Calvinus, caeterique sectarii.



II. Poena duplex distinguitur pro peccato: alia dicitur *damni*, quae in privatione beatitudinis, seu divinae visionis sita est; alia *sensus*, quae tormenta caetera comprehendit.

32. 1.<sup>a</sup> pars, quae certa fide constat, probatur:

1.<sup>o</sup> Tridentinum (1): «Hanc dispositionem, seu praeparationem, justificatione ipsa consequitur, quae non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio... Unde homo ex injusto fit justus, et ex inimico amicus, ut sit haeres secundum spem vitae aeternae.» Concilium Lateran. II. (2) ait: «Quia inter caetera unum est, quod sanctam maxime perturbat Ecclesiam, falsa videlicet poenitentia, confratres nostros et Presbyteros admonemus, ne falsis poenitentis laicorum animas decipi et in infernum pertrahi patiantur.» Vera igitur Poenitentia ab inferni poenis liberat.

2.<sup>o</sup> Apostolus docet (3): *Cum enim servi essetis... nunc liberti peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, sicut vero etiam aeternam*, etc. Vide praeterea apud eundem Apostolum Poenitentiae effectus (4), necnon in Actibus Apost. (5).

33. II.<sup>a</sup> pars prob. 1.<sup>o</sup> Trident. (6): «Si quis... cuiuslibet peccatori poenitenti ita culpam remittit, et reatum aeternae poenae deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus poenae temporalis exolvendae vel in hoc saeculo, vel in futuro in Purgatorio, antequam ad regna colorum aditus patere possit; anath. sit.»

2.<sup>o</sup> David ad Deum conversus et veniam assecutus adulterii, tamen graves subire deinde debuit poenas (7). Laudat Spiritus S. Judae machabaei pietatem (8), quod jusserat offerre oblationes et orationes pro iis qui in bello obierant.

34. 3.<sup>o</sup> Augustinus (9) ait: «Impunita peccata, etiam eorum quibus ignoscis, non reliquisti: sic misericordiam prorogasti ut servares et veritatem.» Et Chrysostomus (10): «Ne peccantes efficeremur deteriores, non remisit nobis supplicium.» Gregorius M. (11): «Nequaquam peccato pareatur, quia nullatenus sine vindicta laxatur.»

4.<sup>o</sup> Communi patet ac perpetua Ecclesiae praxi, poenas impoentis pro peccatis, et pro defunctis satisfactiones Deo offerentis. Rationem hujusce Providentiae assignant Patres: nempe inde malitiam peccatorum facilius assequimur, ne peiores evadamus e divina misericordia occasionem peccandi sumentes.

(1) Sess. VI, c. 7.—(2) Can. 22.—(3) Rom. VI, 20, 22, 23.—(4) Ibib. II, 47.—(5) XI, 18.—(6) Sess. VI, c. 14, Item Sess. XIV, can. 12.—(7) II Reg. XII.—(8) II Mach. XII, 43, 46.—(9) In Ps. 50.—(10) Homil. de Poenit. et Confess.—(11) Mor. I, 9, c. 27.

35. Obj. 1.<sup>o</sup> S. Chrysostomus (ibid.) ait: Deum non punire ut sumat supplicium de peccatis, sed ut corrigat nos. Idem docet Augustinus (1); ad humilitatem et virtutis exercitium punire Deum remissa peccata.

Resp. Haec et alia similia intelligentur, si duplicem de peccatis vindictam cum eodem Augustino (2) distinguamus. Alia enim ita vindicat peccatum, ut ad consumptionem seu damnationem peccatoris tantum ordinetur; alia autem ita vindicat, ut bonum simul intendat peccatoris. Hoc igitur secundo vindicandi modo punit Deus peccata remissa. «Est ira consummationis et est ira consumptionis. Nam omnis vindicta Dei ira dicitur: sed aliquando ad hoc vindicat Deus, ut periciat; aliquando ad hoc vindicat, ut damnet... Quomodo ad hoc vindicat ut damnet? Quando posuerit simpis ad sinistram, et dixerit eis: *Ite in ignem aeternum*...» Unde licet non ita vindicet Deus peccata remissa, ut velit damnationem peccatoris, sed perfectionem; tamen ipsum vere punire intendit. «Nam non potest impunitum relinqui peccatum: quoniam verum est: *Non miseraris omnium qui operantur iniquitatem*» (3).

Inst. Juxta Augustinum, punitio ista, qua se punit peccator, est ipse dolor ac poenitentia qua ei remittitur a Deo peccatum: ergo post remissionem, nulla superest poenae obligatio. *Mag.* prob. «Antequam ipse attendat ut puniat, tu praeveni confitendo et puni.» Et ideo tui miserabitur Deus, quia jam te operantem aequitatem invenit Deus. Quid est operantem aequitatem? Quia hoc in te odisti, quod et ille odit; ut incipias placere Deo, dum hoc in te punis quod displicet Deo.» (ibid.). Atqui confiteri peccatum et odisse nihil est aliud quam ipsa Poenitentia et dolor peccati: ergo.

Resp. Dist. Punitio ista inchoata est ipse dolor quod remittitur peccatum: conc. Ista punitio plena et perfecta est ipse dolor; nego. Nam notes illa Augustini verba: «Ut incipias placere Deo, dum... etc.» Quod ut clarius perspicias haec alia perpendas (4): «Dicite utrum mihi aliquid prosit ad vitam futuram, si in ista vita illecebrosissimae voluptatis blandimenta contempsero; si libidinum incitamenta frenavero; si ad castigandum corpus meum multa mihi etiam licita et concessa subtraxero; si me poenitendo vehementius quam prius excruciavero; si miserabilius ingemuro; si flevero uberius; si vixero melius; si pauperes sustentavero largius; si charitate, quae operit multitudinem peccatorum, flagravero ardentius? Quis nostrum ita desipit, ut huic homini dicat: Nihil tibi ista proderunt in posterum...? etc.»

(1) De pecc. merit. l. 2, c. 33.—(2) In Ps. 58, Sermo II, n. 6.—(3) In Ps. 58, ser. I, n. 13.—(4) Ep. 153, Cl. III.